

FILOSOFIE „KONCE ANTIKY“, NOVOPLATÓNISMUS

1) Historický kontext: V posledním století existence antického Říma nastupuje krize ekonomická, politická, duchovní.

2) **Úpadek antického racionalismu** (myšlenka Řádu a jeho poznatelnost, tj. epicentrum všech filosofických koncepcí), vzestup iracionálních nálad, které směřují celou společnost (včetně intelektuální a mocenské elity) k různým náboženským světonázorům: příchozím z Egypta, Sýrie, Persie, zejm. příchod křesťanství (jeho raná podoba).

3) Duchovní život konce antiky je prostoupen religiozitou. **Filosofie se sblíží s náboženstvím.**

4) Základní otázky filosofie pozdní antiky:

Jak se od života osvobodit? Jak se sjednotit s božstvím? Jak žít, abych byl spasen?

Odpovědi: např. Gnosticismus. **Nejvlivnější je však Novoplatónismus**

5) Novoplatónismus

a) Zakladatel **Ammónios Sakkas** (nosič pytlů, zahradník), **podstatné myšlenky** přináší ve spisech Eneady (devítka) **Plótinos (203-269)** a jeho žák **Porfýrios**.

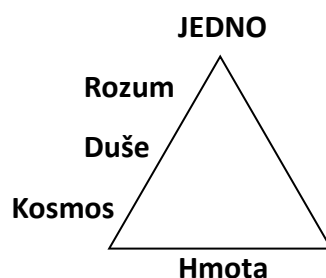
b) Vliv Platóna, Pýthagora i indické vlivy

c) **Hledání spásy, vykoupení duše pomocí filosofie**-pravda, dobro, krása.

d) Velká popularita u elity římské, jeho přednášky společenskou akcí.

e) Pohrdání jakoukoliv tělesností.

Novopýthagoreiská pyramida: zákon zvyšování mnohosti:

Jedno:

: filosofický Bůh. Jediné, co oněm mohu sdělit, je to, že je to Jedno - negativní definice (v našem světě žijeme v mnohosti),

: nepřetržitá emanace Jedna.

Rozum: svět idejí

Duše: lidské, hvězdná, vesmírná

Kosmos: svět smyslový

Hmota: absolutní protiklad Jedna...temnota, zlo...

f) **Cesta posledního vzestupu duše** (posloupné fáze) – za života v těle:

Koncentrace: Cesta z vrstvy kosmos do vrstvy duší

Kontemplace: Cesta z vrstvy duší do vrstvy rozumu

Extáze: splnutí s Jedním, Bohem

Pozn.: Co prohlásil Plótinos po svém návratu do těla o Extázi (jeho vlastním splnutím s Jedním)? Nemohl říci nic, poznání nemohlo probíhat, nebyl on a Jedno v poznávacím, gnoseologickém, vztahu. Bylo pouze Jedno, on splnul s Jedním, stal se Jedním...Zažíval jen pocit absolutního blaha. Sám prohlásil, že tuto cestu podnikl čtyřikrát.

...Cesta zpět do těla

g) Novoplatónismus je poslední velkou filosofickou školou v antice, která se programově postavila proti křesťanství. **Snažila se odpoutat vlivné, vzdělané a bohaté občany římské od vlivu křesťanství**, po jistý čas se mu to podařilo.

h) Odpověď na otázku pozdní antiky: **Jak žít, abych byl spasen?**

Odpověď: **Pohrdej jakoukoliv tělesností, snaž se od tělesnosti odpoutat a následně splynout s Jedním, Bohem** (alespoň dočasně v cestě posledního vzestupu duše)!

i) **NOVOPLATÓNISMUS SE VE SVÉ PODSTATĚ NELIŠIL OD KŘESŤANSTVÍ!** Z uvedeného důvodu se posléze stal **východiskem pro první filosofickou obhajobu křesťanství pro Augustina Aurelia.**